

ANTI-PESTPROTOCOL

OBS De Rietput

Inhoud

Pesten en onze aanpak	3
Verantwoordelijkheid van de school:.....	4
Aanpak van ruzies op OBS 'de Rietput'	4
Aanpak van het gesprek:.....	4
Aanpak van pesten op OBS 'de Rietput'	5
Wij begeleiden de pester.....	6
Wij begeleiden het slachtoffer.....	6
We begeleiden de rest van de groep/klas.....	6
Tot slot begeleiden wij de rest van de klas:	7
Aanpak van digitaal pesten op OBS 'de Rietput'	7
Bijlagen:	7
Mogelijke kenmerken van de gepeste leerlingen:	7
Mogelijke kenmerken van de pester.....	8
Adviezen aan de ouders van gepeste kinderen:	9
Ouders van pesters:.....	9
Alle andere ouders:.....	9

1. Pesten en onze aanpak

Op 'de Rietput' hanteren we een "anti-pestprotocol" om pesten proberen te voorkomen. Helaas lukt ook ons dit niet altijd. Wij hebben daarbij in ieder geval de hulp van ouders en leerlingen nodig om samen pestgedrag te signaleren en bestrijden.

Pesten wordt omschreven als systematisch lichamelijk en/of geestelijk "geweld" van een leerling of een groep leerlingen ten opzichte van één of meer klasgenoten, die niet (meer) in staat zijn zichzelf te verdedigen. Het systematisch negeren of buitensluiten van een kind valt in onze beleving ook onder de categorie pesten.

Uit deze omschrijving blijkt dat pesten iets ander is dan plagen of een keer ruzie hebben. Plagen doe je zo nu en dan, op een gelijkwaardige manier. We spreken over plagen wanneer leerlingen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te doen vanuit een onschuldige sfeer. Het gaat dan om een prikkelend spelletje, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Er is sprake van een pedagogische waarde: door elkaar eens uit te dagen leren leerlingen heel goed om met allerlei conflicten om te gaan.

Dat is een vaardigheid die later in hun leven van pas komt bij conflicthantering, waar iedereen in zijn leven mee te maken krijgt. Ruzie heeft iedereen wel eens om een spel, een opmerking e.d. Bij pesten is er meestal sprake van een proces dat langer duurt, en dat daarom dieper ingrijpt in het leven van een kind. Pesten komt meestal voor in een groep; dit hoeft niet alleen een schoolklas te zijn, het kan bijvoorbeeld ook plaatsvinden in een groep kinderen uit de buurt die altijd met elkaar speelt, een sportvereniging of een knutselclub. Slachtoffers van pesten zijn vaak niet in staat om zichzelf te verdedigen. Ze kunnen zich niet verweren en voelen zich daarom alleen staan. Als slachtoffer voel je je onderdrukt door anderen die meer macht hebben dan jij. Het is te begrijpen dat dit leerlingen erg somber kan maken. Pesten moet gezien worden als een probleem voor alle direct betrokken partijen; leerlingen (pester, gepeste, meelopers en zwijgende middengroep), leerkrachten en direct betrokken ouders.

Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (met ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen. Leerkrachten en ouders moeten alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en attent zijn op norm overschrijdend gedrag.

Als onderdeel van het lesprogramma op onze school wordt structureel les gegeven uit de methode Kwink (sociaal emotioneel leren) en vinden er in de bovenbouw lessen plaats i.h.k.v. weerbaarheidstraining (GROL).

2. Verantwoordelijkheid van de school:

Regelmatig vindt pesten buiten de school plaats. Het pesten gaat op vaak school door. Schoolresultaten lijden eronder. Er ontstaat een onveilig klimaat. Leerlingen kunnen minder goed leren. Pesten heeft effect op het schoolklimaat.

Op OBS 'de Rietput' vinden we het belangrijk dat:

- De school een vertrouwde en veilige omgeving biedt.
- Dat er zorg en respect is voor en door leerlingen en volwassenen.
- Leerlingen zich veilig en gewaardeerd voelen.
- Leerlingen leren omgaan met zichzelf, de ander en met de wereld om hen heen.
- Een goed contact onderhouden wordt met ouders/verzorgers.

Door de hele school heen worden dezelfde regels gehanteerd. Deze hebben betrekking op het gedrag in de klas, op de gang en op het plein. Ze beschrijven het gewenste gedrag en hoe we omgaan met elkaar, de schoolomgeving en materialen.

Deze hoofdregels worden regelmatig met de leerlingen van de groepen besproken. Vervolgens worden in de groepen samen met de leerlingen andere regels afgesproken die bij de ontwikkeling van de leerlingen uit de groep passen.

3. Aanpak van ruzies op OBS 'de Rietput'.

Om leerlingen en leerkrachten handvatten te geven vinden we het belangrijk dat de aanpak van ruzies door de hele school op dezelfde manier gebeurt. Dit gebeurt in vier stappen:

STAP 1	De leerlingen die ruzie hebben proberen het eerst samen op te lossen.
STAP 2	Als het niet lukt om het samen op te lossen wordt er om hulp gevraagd bij de juf of meester
STAP 3	Als iedereen rustig is en kan praten brengt de leerkracht de kinderen bij elkaar die ruzie hadden.
STAP 4	Afsluitend vat de leerkracht samen.

Aanpak van het gesprek

De leerkracht of een onafhankelijke leerling (mediator) begeleidt dit gesprek en stuurt waar nodig

- Leerkracht/mediator vertelt dat de leerlingen allebei/ allemaal hun verhaal mogen doen.
- Als er één vertelt luistert/luisteren de anderen. Er is er dus maar één die praat. Zo mag ieder zijn/haar verhaal doen.
- Als ieder zijn/haar verhaal heeft gedaan mag ieder een oplossing voor het probleem bedenken en vertellen.
- De oplossing die iedereen aanspreekt wordt dan gekozen.

Aanpak van pesten op obs 'de Rietput'.

Wanneer wij pestgedrag signaleren (ook via anderen) , richten wij onze aandacht vooral op de pester, het slachtoffer en de meelopers.

In onze school hebben wij een aantal acties omschreven om te proberen pesten te voorkomen:

1. Wij geven regelmatig informatie over/ bespreken met alle leerlingen oorzaken en gevolgen van pesten in het algemeen. Dit gebeurt middels groepsgesprekken, een toneelstukje, voorlezen etc.
2. Wij bespreken onze aanpak en regels met de leerlingen en hoe om te gaan met het pestprobleem wanneer het wordt ervaren of waargenomen:
 - Als er in de klas gepest wordt, heeft een ieder het recht en de plicht de leerkracht hiervan op de hoogte te stellen. Dit noemen wij geen klikken.
 - Deze regels gelden niet alleen in de klas, maar ook in de gangen, op het schoolplein, op weg van en naar school, in de buurt en in binnen het verenigingsleven.
 - Wij proberen de gevoeligheid van een ieder voor het probleem pesten te vergroten
 - Onze leerkrachten besteden veel aandacht aan een ontspannen en gestructureerde sfeer in de groep waarin eenieder kan zijn wie hij is.

Wanneer blijkt dat een leerling of leerlingen gepest worden in school, op het schoolplein of buiten de school hanteren wij de volgende regels:

1. Wij nemen de melding over pesten serieus.
2. Wij houden zo spoedig mogelijk hoor en wederhoor bij pester(s) en slachtoffer(s)
3. Wij informeren ouders van slachtoffer én pester:
 - a. Wij brengen betrokken ouders zo snel mogelijk op de hoogte van het pestgeval (middels een gesprek of telefonisch)
 - b. Wij vragen de medewerking en het vertrouwen van de ouders bij het bestrijden en voorkómen van het pesten
 - c. Wij informeren de ouders over de aanpak ten aanzien van de pester(s) en slachtoffer(s)
 - d. Wij brengen de ouders na enige tijd op de hoogte van de stand van zaken
 - e. Collega's worden geïnformeerd, omdat het een gezamenlijk probleem is

4. wij begeleiden de pester.

Hiervoor kunnen wij de volgende acties hanteren:

- a. Analyseren van oorzaak pestgedrag met de pester(s)
- b. Vergroten van het empathisch (invoelend) vermogen van de pester(s)
- c. Het geven van noodzakelijk pedagogisch verantwoorde maatregelen waar straf een onderdeel van zou kunnen zijn
- d. Er worden duidelijke afspraken gemaakt die frequent worden gecontroleerd. Hierbij vragen wij regelmatig aan het slachtoffer en de pester naar de stand van zaken
- e. Wij laten de pester ervaren wat het is om buitengesloten te worden
- f. Deelname aan cursus sociale vaardigheidstraining
- g. In uiterste gevallen schorsen of verwijderen van school

5. wij begeleiden het slachtoffer.

Hiervoor kunnen wij de volgende acties hanteren:

- a. We tonen begrip voor het slachtoffer van pestgedrag, tonen medeleven en keuren het pesten af.
- b. We bespreken de aanpak met het slachtoffer van pestgedrag.
- c. We bieden veiligheid door verscherpte controles aan te kondigen én uit te voeren en de wijze van evalueren af te spreken.
- d. We bieden het slachtoffer van pestgedrag adviezen aan hoe te handelen bij pesten
- e. We evalueren met het slachtoffer van pestgedrag na een korte periode en daarna na een langere periode.

6. we begeleiden de rest van de groep/klas

(vaak de zwijgende meerderheid):

- a. We informeren de groep over hun rol tijdens het pestgedrag.
- b. We gaan niet in op de rol van pester(s) en gepeste(n). Het gaat hierbij om de rol van de grote restgroep.
- c. Afspraken en regels worden opnieuw besproken. We spreken verwachtingen uit ten aanzien van het groepsgedrag bij pestgedrag (onderling corrigeren)
- d. De groep als geheel wordt niet gestraft
- e. In de groep wordt met regelmaat gesproken over veiligheid

Ieder pestgeval verschilt van de andere. Daarom zullen de benadering, en begeleiding per geval verschillen en afgestemd worden op de situatie en betrokken personen.

- a. Wij tonen begrip voor het slachtoffer, tonen medeleven en keuren het pesten af
- b. Wij vertellen de aanpak (voor zover mogelijk)
- c. Wij bieden veiligheid door verscherpte controle aan te kondigen en wijze van evalueren af te spreken
- d. Wij bieden het slachtoffer gedragsadviezen aan, hoe te handelen bij pesten
- e. Wij evalueren met het slachtoffer een korte periode, daarna een langere periode

7. Tot slot begeleiden wij de rest van de klas:

- a. Wij informeren de groep over de rol die zij hebben gespeeld tijdens het pesten
- b. Wij gaan niet in op rollen van het slachtoffer of pester(s). Het gaat om de rol van de rest van de klas
- c. Afspraken en regels worden opnieuw uitgelegd. Wij spreken verwachtingen uit ten aanzien van het groepsgedrag bij pesten (zie punt 4 en voorbeeld anti-pestprotocol)
- d. De groep wordt als geheel niet gestraft
- e. In de groep wordt met enige regelmaat het onderwerp "je veilig voelen" aan de orde gesteld

In de groep kan een anti-pestprotocol opgehangen worden. Kinderen worden betrokken bij de formulering van de regels. Een regel die zelf bedacht is, heeft meer zeggingskracht. Het doel van deze regels is om kinderen duidelijkheid, zekerheid en veiligheid te bieden. Elk kind zet zijn handtekening onder dit protocol.

8. Aanpak van digitaal pesten op OBS 'de Rietput'

Door de digitale mogelijkheden zijn de communicatiemiddelen middels o.a. e-mail, facebook, whatsapp uitgebreid. Helaas worden deze middelen niet door iedereen op de goede wijze gebruikt. Leerlingen die anderen via deze weg vervelend benaderen, doen dit meestal vanuit hun eigen huis. De ontvanger ontvangt dit bericht ook thuis. Echter school is een samenkomst van kinderen en op deze wijze raken wij er toch bij betrokken. Dit zorgt voor veel onrust in de groep en is niet sfeer bevorderend.

Hoe gaan wij hierin handelen:

1. Digitaal pesten dient altijd op school gemeld te worden.
2. Wij gaan op onderzoek uit wie de dader van het pesten is.
3. De ouders van de gepeste leerling, alsook de ouders van de pester worden door school op de hoogte gebracht van het digitaal pesten.
4. Met de ouders van de pester worden afspraken gemaakt zodat het digitaal pesten meteen stopt. In dit gesprek wordt ook de eventueel te hanteren sanctie besproken.
5. In de klas wordt aandacht besteed aan digitaal pesten/mediawijsheid.
6. De leerkracht houdt voortdurend contact met de ouders zodat dat het niet meer voorkomt.

9. Bijlagen:

- Mogelijke kenmerken van de gepeste leerlingen
- Fysiek zwakker dan gemiddeld.
- Matig zelfvertrouwen/verlegen/hangende schouders, blik naar beneden gericht.

- Kwetsbaar; gauw bang/ van de kaart/ gebrek aan weerbaarheid.
- Teruggetrokken/weinig opvallend (vaak worden deze kinderen minder gepest dan kinderen die zich juist wel manifesteren).
- Weinig assertief.
- Reageert op uitlokken van de anderen/ wordt boos, huult.
- ADHD/PDDNOS?
- Heeft opvallende lichamelijke kenmerken.
- Weinig vrienden, staat vaak alleen.
- Heeft 'opvallend taalgebruik'.
- Kind gedraagt zich anders dan de groepsgenoten (relatief hoge cijfers, opvallende hobby's, kan met gym niet goed meekomen).
- Ouders hebben bijzonder beroep/ bijzondere positie in de buurt/het dorp.
- Kind leert thuis andere waarden en normen dan de meeste andere kinderen.
- Wordt thuis mishandeld en kan niet voor zichzelf opkomen.
- Andere huidskleur dan de anderen.
- Angstig.
- Geremd.
- Relatief jong kind, is weinig populair, wordt weinig gekozen, anderen zoeken weinig contact, weinig geliefd.
- Kind is juist erg geliefd bij anderen.
- Presenteert zich duidelijk.
- Kind was in vorige schooljaren ook weinig populair.
- Schoolprestaties verslechteren.
- Kind heeft wonden/blauwe plekken.
- Kind heeft gescheurde kleren.
- Vaker afwezig de laatste tijd.
- Wil niet naar school of komt zo laat mogelijk.

Mogelijke kenmerken van de pester

- Fysiek sterker dan anderen
- Langer en groter dan anderen
- Relatief ouder dan anderen
- Maakt bewust pestplannen met anderen
- Verbaal sterker dan anderen
- Sterkte neiging tot veroordelen van anderen en weinig acceptatie van anderen
- Is/ wordt zelf gepest
- Agressieve persoonlijkheidsstructuur
- Zwakke zelfbeheersing
- Positieve houding ten aanzien van geweld
- Is stiekem
- Heeft een antisociale basismentaliteit
- Kan zich onvoldoende inleven in anderen
- Moet thuis ook erg voor zichzelf opkomen
- Ontvangt weinig liefde/aandacht binnen de thuissituatie
- Ondervindt thuis weinig grenzen en correctie
- Krijgt thuis ook fysieke straffen
- Juist wel geliefd bij de meeste kinderen
- Weinig zelfvertrouwen en angsten, soms onder de heerschappij van ouderen
- Ouders zijn het kind zelf niet meer de baas
- Thuis zijn er weinig regels en orde, wordt thuis weinig op gedrag aangesproken.
- Extrovert, komt uit voor zijn mening
- Wil anderen domineren/ overheersen

- Wil controleren, greep op de situatie houden (vanuit onzekerheid)
- Vraagt aandacht door machogedrag, wil middelpunt zijn, is gauw jaloers
- Heeft moeite om met stress om te gaan
- Manipuleert anderen
- Cognitief vaak gewone middelmaat
- Egocentrisch, kan zich moeilijk inleven in anderen
- Gedraagt zich stoer/uitdagend
- Erg positieve dunk van zichzelf
- Brutaal tegen de leerkracht

Adviezen aan de ouders van gepeste kinderen

- a. Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- b. Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- c. Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- d. Door de positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terugkomen.
- e. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- f. Steun uw kind in het idee dat er een eind aan het pesten komt.

Ouders van pesters

- a. Neem het probleem van uw kind serieus.
- b. Raak niet in paniek; elk kind loopt kans pester te worden.
- c. Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- d. Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- e. Besteed extra aandacht aan uw kind.
- f. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- g. Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- h. Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders

- a. Neem de ouders van het gepeste kind serieus
- b. Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- c. Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- d. Geef zelf het goede voorbeeld, vermijd negatieve uitspraken over andere leerlingen.
- e. Leer uw kind voor anderen op te komen.
- f. Leer uw kind voor zichzelf op te komen.